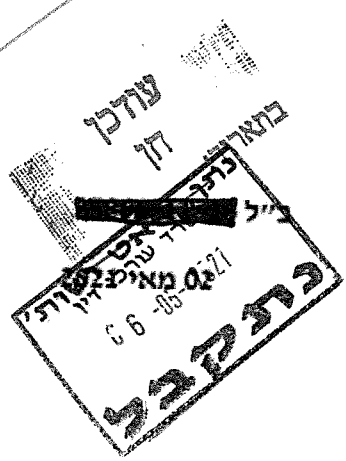

ול סאק.2

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

לפני:
כב' השופט מירב קליימן

התובעת:

ע"י ב"כ: עו"ד שי נתן
עו"ד ברק בר שלום

הנתבע:

המוסד לביטוח לאומי

החלטה

בפני תביעתה של ד"ר [redacted] (להלן: "התובעת") להכיר באירוע שאירע לה במסגרת עבודתה ביום 18.3.2013 כפגיעה בעבודה, כמשמעותה בסעיף 79 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) תשנ"ה-1995 (להלן: "החוק").

רקע עובדתי רלבנטי כעולה מכתבי הטענות וניהול ההליך

1. התובעת, ילידת 1966, עבדה כמדענית במכון למחקר ביולוגי בישראל (להלן: "המכון") החל מספטמבר 1996 ועד לפרישתה מסיבות רפואיות ביום 31.12.2014.
2. המכון הוא יחידת סמך ממשלתית העוסקת במחקר ופיתוח יישומי בתחומי הביולוגיה, כימיה, מדעי הסביבה והאטמוספירה. מנהל המכון במרבית תקופת עבודתה של התובעת היה ד"ר [redacted] (להלן: "הנתבע").
3. אין חולק כי בשנות עבודתה הרבות במכון הייתה התובעת מדענית מוערכת שהשיגה הישגים מדעיים בולטים וזכתה בפרסי הצטיינות וקידומים מקצועיים מהירים ושמה הופיע בפרסומים ומאמרים מחקריים רבים.
4. במועדים הרלוונטיים לתביעה שימשה התובעת כ"מובילת קבוצה" שעסקה בחקר חיידק האנתרקס, אשר מבחינה היררכית מצויה תחת המחלקה לביוכימיה

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל [REDACTED]

וגנטיקה מולקולרית המשתייכת לשטח הביולוגיה במכון. ראש שטח הביולוגיה במועדים הרלוונטיים לתביעה היה ד"ר [REDACTED] (להלן: [REDACTED]). [REDACTED] וראש מחלקת ביוכימיה היה ד"ר [REDACTED] (להלן: "ד"ר [REDACTED]"). [REDACTED] שימש כמוביל נוסף של הקבוצה אותה הובילה התובעת.

5. בשנת 2008 יצאה התובעת לשבתון בן שנתיים בארה"ב. סמוך לצאתה לשבתון, הוחלפה בתפקידה כמובילת קבוצה ע"י ד"ר כהן. כמו כן, ביום 30.6.2008 קודמה התובעת במכון לדרגה המקבילה לפרופסור. בשנת 2010 שבה התובעת לעבודה במכון, או שובצה במחלקה למחלות זיהומיות.

6. במהלך שנת 2012 הגישה התובעת תלונה נגד ד"ר [REDACTED] למשרד הביטחון, במסגרתה שטחה את טענותיה להתעללות נפשית ותעסוקתית, ממנה היא סובלת במסגרת עבודתה. התלונה הועברה לנציבות שירות המדינה (להלן: "הנציבות") אשר פתחה בחקירה בעניינה של התובעת. ביום 23.7.2013 הוחלט לסגור את התיק לאחר שלא נמצא ביסוס לחשדות שהעלתה התובעת (רי החלטת הנציבות, נספח ז' לסיכומי הנתבע).

7. ביום 11.3.2014 הגישה התובעת תביעה לתשלום דמי פגיעה והודעה על פגיעה בעבודה בגין "בעיות נפשיות ואוטואימוניות במסגרת העבודה". התביעה נדחתה ע"י הנתבע ביום 15.6.2016 ומכאן התביעה שבפני.

8. קדם משפט התקיים ביום 30.4.2017, במסגרתו נקבעה הפלוגתא בהליך: "האם אירעה (כך במקור, מ.ק) לתובעת ביום 18.3.13 אירוע מיוחד בעקבותיו נפגעה בתחום הנפשי, קשר סיבתי ומאזן ההשפעות".

9. בתיק התקיימו ארבע ישיבות הוכחות, בישיבה מיום 31.12.2019 נחקרה התובעת על תצהירה. בישיבה מיום 12.5.2020 נחקרו המצהירות מטעם התובעת, הגבי [REDACTED] [REDACTED]. כן נשמעה עדותו של מר [REDACTED] ביום 21.7.2020. נשמעו עדויותיהם של [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]. ביום 22.12.2020 נשמעה עדותה של רופאה תעסוקתית במכון, ד"ר [REDACTED] (להלן: "ד"ר אלופי").

ב"ל [REDACTED]

10. סיכומי הצדדים הוגשו לתיק וכעת אפנה להכרעה.

עיקר טענות הצדדים בהליך

11. לטענת התובעת, בשנת יציאתה לשבתון, שנת 2008, חלה תפנית ביחסם של הממונים במכון כלפיה והיא החלה לסבול מהתנכלויות והתעמרויות בוטות ומכוערות מצד הממונים הישירים עליה, ד"ר [REDACTED] וד"ר [REDACTED], בראשות ובידיעת ד"ר [REDACTED]. התעמרות זו באה לידי ביטוי בין היתר בטרטור והטלת משימות אינסופיות, ניצול, הצקות, השתלחויות חסרות רסן, השפלות פומביות, הפצת שמועות מאחורי גבה, ביזוי והכפשת שמה ברבים ועוד.

12. כך למשל, ביום 2.7.2008 התקיימה ישיבה בה השתתפו ד"ר [REDACTED] וד"ר [REDACTED]. ד"ר [REDACTED] וד"ר [REDACTED] מובילת קבוצת מחקר מקבילה לתובעת. לטענתה, במסגרת ישיבה זו, שהייתה טראומטית מבחינתה, הוטחו בה האשמות שווא שקריות וחסרות ביסוס לפיהן הסתירה אינפורמציה ולא מסרה תוצאות, תוך גרימת נזק מכוון למחקר ולתכניות העבודה והיותה מהווה סיכון בטחוני. לתובעת לא ניתנה אפשרות להתגונן מפני האשמות אלה ופניותיה נותרו ללא כל התייחסות ומענה. כתוצאה ישירה משייבה זו חשה התובעת ברע ולמחרת פנתה לטיפול רפואי בקופת החולים.

13. התובעת המשיכה לסבול מהשפלות קשות במסגרתן "סומנה" בקרב עובדי המכון כעובדת בעייתית ורישומיה האישיים אף הופצו ברבים ע"י ד"ר [REDACTED] באופן משפיל שרמס את כבודה ופרטיותה. לבסוף יצאה התובעת לשנתיים שבתון בארה"ב, אך למרות תקוותה כי עם שובה למכון תוכל לחזור לעבודה תקינה, מצבה הוחרף והיא נותקה כליל מהקבוצה והמחלקה בה עבדה ושובצה בקבוצה ומחלקה בה התנכלו לה ומידרו אותה, הוטל עליה עיסוק בנושאים מדעיים, שלא עמדו בבסיס הידע שלה ונחסמה בפניה כל אפשרות להתקדם מקצועית. התובעת אף נותרה בבידוד חברתי מוחלט כאשר הועברה לשבת במעבדה רועשת שהייתה פתוחה לכל ולא במשרד כפי שישבו שאר המדענים. תלוניתיה על הרעש הבלתי פוסק זכו להתעלמות מופגנת, כמו גם יתר בקשותיה לממונים עליה.

ב"ל

14. במהלך שנת 2012 גילתה התובעת כי תוצאות עבודותיה ומחקרה במהלך שנות עבודתה הרבות אותן התכוונה לפרסם במספר מאמרים, הופקעו ע"י חבריה לעבודה בראשות ד"ר [REDACTED] שלא בחלו מלפרסם אותן בשמם תוך ניכוס הקרדיט לעצמם ותוך נישולה מעבודתה הרבה ומזכויותיה. גניבת הקרדיט המדעי שלה נעשתה באופן שיטתי ומכוון במטרה לפגוע קשות במוניטין שלה כחוקרת מצטיינת ולמעשה נועדה לחסל את הקריירה המדעית שלה. בעקבות כך הגישה התובעת תלונה למשרד הביטחון.

15. ביום 18.3.2013 גילתה התובעת באקראי כי ד"ר [REDACTED] וד"ר [REDACTED] הגישו בקשה לפטנט בארה"ב על מוטנט בגן ל-HtrA (להלן: "הפטנט") אשר הסתמך על עבודת הקבוצה שהתובעת הייתה המובילה שלה במשך שנים רבות. הפטנט כלל בתוכו סיכום פרויקט על ביטוי חלבוני חיידק הדבר בתוך חיידק האנתרקס, אשר לטענת התובעת הוא עבודה בלעדית שלה, שאף אחד מאלו שהתיימרו להגיש את הפטנט בשמם לא היו שותפים לה. עם גילוי דבר פרסום הפטנט, נכנסה התובעת להלם ולשיתוק מוחלט ללא יכולת לזוז ולעשות דבר, ונתקפה בתחושת מחנק נוראית שהגיע קץ הקריירה שלה (להלן: "אירוע הפטנט" או "האירוע").

16. להענקת קרדיט הולם בעבודתו של מדען בכלל ובמכון הביולוגי בפרט קיימת חשיבות ומשמעות מכרעת, שכן המאמרים מהווים את הפלטפורמה באמצעותה חושף המדען את תוצאות עבודתו ובאמצעותם הוא נחשף לקולגות ברחבי העולם. מעבר לכך, הקרדיט מנציח את תרומתם של העובדים ואת הסטטוס והמעמד שלהם בפרויקט.

17. לאירוע הפטנט, בו גילתה כאמור התובעת אודות הפקעת תוצאות עבודתה, היו השפעות דרמטיות על מצבה הרפואי והנפשי, שתועדו היטב במסמכים רפואיים ורופאים מתחומים שונים, חיוו דעתם המקצועית כי קיים קשר ישיר ומובהק בין מצבה הנפשי והפיזי של התובעת ובין הדחק המתמשך בעבודתה.

18. בסיכומיה מגדירה התובעת את אירוע הפטנט מיום 18.3.2013 כ"אירוע מכונן, פתאומי, חריג וטראגי מבחינתה", אשר גרם לה לקריסה פיזית חדה ולמכלול נזקים גופניים, נפשיים ותפקודיים עד כדי איבוד מקום עבודתה וקץ הקריירה

בי"ל

המדעית שלה. התובעת מדגישה עוד כי עובר להתעללות ולהתעמרות ולאירוע הפטנט, הייתה אישה בריאה בגופה ובנפשה אשר תפקדה מקצועית ואישית והייתה מסורה לעבודתה באופן יוצא דופן.

19. הנתבע טוען בסיכומיו כי לא הוכח שלתובעת ארע כל אירוע תאונתי ביום 18.3.2013, הן בפן הסובייקטיבי והן בפן האובייקטיבי ועל כן דינה של התביעה, דחייה.

20. טענת התובעת כי רק באותו יום גילתה את בקשת הפטנט במסגרתה הוברר לה כי עבודתה הופקעה ממנה נסתרה בתכתובות מיילים רבות שהתובעת הייתה צד להן. גם ברשומות הרפואיות הסמוכות לאירוע, אין כל אזכור לאירוע זה ואף העדויות שנשמעו לא תמכו בגרסתה בדבר האירועים השונים, מהטעם כי הם לא היו נוכחים בשלל האירועים אותם ציינה התובעת עובר ליציאתה לשבתון והן בשובה ממנו. למעשה, מדובר בעדויות מפי השמועה ובחלקן אף "רכילות" ותו לא.

21. לטענת הנתבע ייתכן כי ניתן להעביר ביקורת על השיח שהיה מקובל בין עובדי המכון והתרבות הארגונית אשר הושרשה במקום עבודתה של התובעת אך לא מעבר לכך, משהשיח עליו הלינה התובעת במסגרת התביעה היה שיח יום יומי בו נטלה אף היא חלק.

22. אף אם תתקבל טענת התובעת בדבר מערכת יחסים עכורה שהחלה בראשית שנת 2008, טענה שאף היא נסתרה, הרי שמסכת אירועים זו מעידה על מתח נפשי מתמשך שאינו מהווה תאונת עבודה. הלכה פסוקה היא כי אין מקום לקבוע כי כל יום קשה בעבודה הוא בגדר "אירוע חריג", שהרי מהלך העבודה הרגיל אינו נטול כל קושי או שינוי.

דיון והכרעה

23. סעיף 79 לחוק מגדיר תאונת עבודה כ- "תאונת עבודה – תאונה שארעה תוך כדי עבודתו ועקב עבודתו אצל מעבידו או מטעמו, ובעובד עצמאי – תוך כדי עיסוקו במשלח ידו ועקב עיסוקו במשלח ידו".

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל [REDACTED]

24. על מנת שתוכר פגיעה נפשית כ"תאונת עבודה" כמשמעה בחוק, על המבוטח להוכיח תחילה כי התרחש אירוע אובייקטיבי מיוחד בעבודתו "הקשור לעבודה שניתן לאיתור בזמן ובמקום"; כי מדובר באירוע מיוחד לגביו של דחק נפשי בלתי רגיל, אשר נגרם לו בשל אותו אירוע וכי הקשר הסיבתי שבין האירוע לבין הדחק הנפשי האמור מוערך "בסבירות העולה על 50%" (רי עב"ל (ארצי) 201/10 לוי – המוסד לביטוח לאומי, ניתן ביום 7.3.11; עב"ל (ארצי) 502/09 סידה - המוסד לביטוח לאומי, ניתן ביום 21.10.10).

25. על מהותו של אותו "אירוע מיוחד" ודרך הוכחתו נקבעו בהלכה הפסוקה הדברים הבאים:

"סווג האירוע כ- "אירוע מיוחד" בשלב הראשוני, מצריך קיומם של שני תנאים מצטברים כמותיים באופיים: האחד - בעל אופי אובייקטיבי, המחייב קיומה של חריגה (ולו במידה מסויימת) משגרת העבודה הרגילה במקום העבודה ואילו השני - בעל אופי סובייקטיבי, המחייב קיומה של השפעה נפשית אפשרית של האירוע על המבוטח הספציפי (אף היא לפחות במידה מסויימת).

בהתאם לכך, ההערכה הנוגעת לסיווג האירוע כ- "אירוע מיוחד", כפי שהיא נעשית בשלב הראשוני של בירור התביעה, טרם למינוי מומחה רפואי, מבטאת למעשה שקלול לכאורי "על פני הדברים" של שני גורמים: ההיקף המוערך של התנאי האובייקטיבי, הנוגע למידת הריחוק של האירוע משגרת העבודה הרגילה (וזאת, בהתבסס על "ניסיון החיים", ככל שיש בו ללמד על השפעה נפשית אפשרית של האירוע המדובר על "מבוטח סביר" בנסיבות דומות) וההיקף המוערך של התנאי הסובייקטיבי (ככל שניתן ללמוד עליו מן הראיות הנוגעות לאופן התגובה הסובייקטיבי של המבוטח לאותו אירוע ולעוצמתה של אותה תגובה). (עב"ל (ארצי) 50727-09-14 פלוני - המוסד לביטוח לאומי, ניתן ביום 23.11.15; להלן: "עניין פלוני")

26. עוד הובהר לעניין מהותו של "אירוע אובייקטיבי המוגדר בזמן ובמקום" כי די בהוכחת 'אירוע מיוחד' היוצא מגדר שגרת העבודה הרגילה וכי אין נדרשת הוכחתו של 'אירוע חריג' דווקא כאירוע חיצוני שניתן לקשור בינו ובין פגיעה נפשית (רי עב"ל (ארצי) [REDACTED] משה בר ששת - המוסד לביטוח לאומי, ניתן ביום 24.12.12; להלן: "עניין בר ששת").

ב"ל

27. עוד נקבע בהלכה הפסוקה כי אין להכיר בפגיעה נפשית על פי תורת המיקרוטראומה או כמחלת מקצוע (רי בג"צ 4690/97 המוסד לביטוח לאומי נ' בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד נג"ד (2) 529 (1999); עב"ל (ארצי) 1434/04 עדה זהבית - המוסד לביטוח לאומי, ניתן ביום 14.3.06; עניין בר ששת).

28. לצד זאת הובהר כי בעצם קיומם של לחץ ומתח מתמשך אצל מבוטח במהלך תקופה מסוימת אין כדי לשלול בחינת קיומו של אירוע מיוחד כאמור במהלך התקופה ובלבד שהתקיימו בו התנאים להכרה בו ככזה (רי עניין בר ששת; עב"ל (ארצי) 26029-09-11 המוסד לביטוח לאומי – יהושע תשתש, ניתן ביום 9.10.2012; להלן: "עניין תשתש").

29. טרם אפנה לדון בתביעה גופה אציין כי התובעת מנהלת כנגד המכון וכנגד ד"ר [REDACTED]. ד"ר [REDACTED] וד"ר [REDACTED] תביעת נזיקין בבית המשפט המחוזי, שבמרכזה עותרת היא לפיצויים בגין טענותיה להתעללות נפשית והתנכלות תעסוקתית ממושכת שחוותה במהלך תקופת עבודתה במכון (להלן: "התביעה הנזיקית"). טענות אלה עלו בצורה נרחבת אף במסגרת התביעה שבפני, אולם אין בעיני מקום לדון בהן במסגרת הליך זה, על מנת להימנע מהכרעות שיפוטיות סותרות ובהינתן שהפלוגתא בהליך הנוכחי אינה עוסקת אלא באירוע נקודתי לגביו טוענת התובעת כי הוא מהווה פגיעה בעבודה. אף התובעת, בסיכומי תשובתה לסיכומי התבע, טוענת, ובצדק, כי השאלה האם אירעה התעמרות/התנכלות תעסוקתית כלפיה בנסיבות המקרה אינה הסוגיה העומדת על המדוכה במסגרת הליך זה (רי סי' 2 לסיכומי התשובה של התובעת מיום 24.3.21).

30. לצורך הדיון, די אם אקבע כי המארג הראייתי מצביע על כך שהתובעת הייתה נתונה במשך מספר שנים תחת מתח נפשי מתמשך בשל כעסים רבים שצברה כלפי גורמים שונים במכון, לאור מה שראתה מנקודת מבטה כיחס משפיל ומתעמר, מבלי לקבוע מסמרות בשאלה האם חוויות אלה היו מוצדקות ואם אכן נמצאו להן תימוכין אובייקטיביים בחיי המעשה. אפרט להלן מסקנתי זו ולאחריה אבחן האם ניתן לבדוד את אירוע הפטנט מיום 18.3.13 ולראות בו "אירוע מיוחד" לגביו יש לבחון האם גרם לתובעת לנזקים הנפשיים להם היא טוענת.

ב"ל

הלך רוחה של התובעת בשנים שקדמו לאירוע הנטען

31. כאמור, מחומר הראיות מצטיירת תמונה שלא ניתן להתעלם ממנה, לפיה בשנים שקדמו לאירוע הפטנט יחסיה של התובעת עם הממונים עליה ועם חבריה לעבודה היו עכורים וטעונים, בשל תחושותיה של התובעת אודות עוול שנעשה כלפיה ופגיעות שונות בה הן באופן אישי והן במעמדה המקצועי.
32. בתצהירה העידה התובעת כי בשנת היציאה לשבתון, שנת 2008, "חלה תפנית ביחסם של הממונים במכון כלפיי, זאת ככל הנראה עקב העצמאות המחשבתית שגיליתי ואי נכונותי ליישר קו באופן אוטומטי עם כל עמדותיו ופעולותיו של מנהל המכון" (ר' סי' 11 לתצהירה).
33. בחקירתה העידה התובעת כי "במהלך 2008 ככל שהתקרב מועד השבתון הייתה לי הרגשה שהם נודא בלחץ מזה שאני נוסעת ובעיקר מנהל המכון" (ר' עמ' 13 לפרוטוקול הדיון מיום 31.12.19 שורות 7-8). עוד העידה התובעת כי מנהל המכון היה נוהג לזמנה ל"ישיבות לינץ" במהלכן היה משפיל אותה פומבית בפני אנשים ומאשים אותה בהאשמות כוזבות (שם).
34. בתצהירה פירטה התובעת עוד את ההתעמרות ממנה סבלה, לטענתה, אשר באה לידי ביטוי במספר דרכים ואירועים שאירעו במהלך תקופת עבודתה. בין היתר התייחסה התובעת לישיבה מיום 2.7.08 שנערכה בלשכתו של מנהל המכון, במסגרתה "טפלו עלי ד"ר [REDACTED] וד"ר [REDACTED] ובעקבותיהם גם ד"ר [REDACTED] אשמת שקר מעורפלת וחסרת ביסוס לפיה הסתרתי לכאורה אינפורמציה ולא מסרתי תוצאות, תוך גרימת נזק מכון למחקר ולתוכניות העבודה והיותי מהווה סיכון בטחוני...." (ר' סי' 12 לתצהירה). עוד מפרטת התובעת כי לאחר פגישה זו חשה ברע ועל כן פנתה לטיפול רפואי בתלונות על קוצר נשימה, כאבים בחזה, כאבי ראש ועוד (ר' סי' 14 לתצהירה).
35. בחקירתה הגדירה התובעת פגישה זו כ"סוג של אמבוש" (ר' עמ' 10 לפרוטוקול הדיון מיום 31.12.19 שורות 26-27) והעידה כי "מה שקרה בפגישה שאני זוכרת שאני נכנסתי שאביגדור סינן וירק ולא יודעת איך לקרוא לזה, "תארי לנו בבקשה

בית הדין האזרחי לעבודה תל אביב

~~ב"ש 355/08~~

מה עשית". אני הבנתי שמהו לא בסדר. הוא הוסיב אותם כמו בית משפט. הבנתי שמהו לא בסדר. אני התחלתי לדבר והוא כמעט מיד הפסיק אותי. הוא מיד התחיל לצרוח..." (ר' עמ' 11 לפרוטוקול הדיון מיום 31.12.19, שורות 14-17). בהמשך העידה התובעת "הוא צרח עלי בצורה שאי אפשר לתאר. הוא שיקר. אחד הדברים שהוא אמר לי בישיבה זה שיש לנו עשרים אנשים שעובדים ואת מפריעה להם על פרויקט שאני עובדת עליו עשר שנים לבד והוא ממציא שעשרים אנשים עובדים עליו..." (שם, שורות 28-30).

36. על הלך הדברים בפגישה מיום 2.7.08 העיד ד"ר כי –

"למיטב זכרוני אביגדור העיר הערה כלשהי ומפה התחילה התפוצצות, אמירות של אורית... ש. כמו!
ת. אני לא זוכר בדיוק. היא רצתה לצאת, הוא אמר לה אל תצאי, כן תצאי, משהו כזה, אני לא זוכר בדיוק את המילים זו הייתה פגישה טראומטית גם בשבילי אני חייב להגיד, כי ככה לא מתנהגים"

(ר' עמ' 34 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020, שורות 20-25)

37. עוד העיד ד"ר כי הפגישה התרחשה על רקע חוסר שיתוף פעולה בין קבוצת המחקר שהובילה התובעת לקבוצת מחקר מקבילה שהובילה ד"ר שחקרה את חיידק הדבר, וכי לאחר הפגישה נתקל בקשיים בחפיפה אל מול התובעת, אותה היה אמור להחליף בתפקידה כמובילת קבוצה עם צאתה לשבתון (ר' עמ' 35 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020, שורות 17, 28-30, עמ' 35 שורות 8-9, עמ' 36 שורות 12-13).

38. בחקירתו העיד ד"ר לעניין הפגישה מיום 2.7.08 –

"זו הייתה פגישה עבודה ביום רביעי יום מעבדה שהיא לא הייתה עם כל הקבוצה אלא עם המובילה של הקבוצה של הדבר – עמנואל ממרוד, ד"ר עופר כהן, כמוכן אורית ואני. הפגישה תוכננה מראש למיטב ידיעתי הסיבה שהיא קרתה היא הייתה ממש לפני היציאה לשבתון. היו ויכוחים וניסיונות חוזרים של עופר שהיה אמור ב- 2007 בסוף 2007 כשהיה ברור שאורית יוצאת לשבתון ישבנו שלושתנו ביחד והיה

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל [REDACTED]

סיכום מה היא עושה עד שהיא יוצאת לשבתון מה הוא לוקח וזה היה בהסכמה מלאה והוא היה צריך לקחת את השרביט והיו ויכוחים של העברת המידע ומה עושים בהמשך בנושא המשותף בין הדבר לאנטרס. אני לא הייתי מוכן למה שקרה שם. הפגישה הייתה מאוד קצרה. היא נכנסה והייתה מאוד נסערת. אני לא מסוגל לשחזר. היא תקפה את עמנואל. זה היה די בווליום. וגם אני חשבתי שזה לא בסדר אז החזרתי לה אמרתי לה שאנחנו יושבים לסדר את הדברים. היא אמרה עוד משהו ממש בווליום ואז היא יצאה. סגרה את הדלת. היא הייתה צריכה להציג נתונים ולא הציגה. זה היה רגע מאוד עצוב. לא היה כדוגמת הדבר הזה. אני חופשי מרים את הקול. אני מתלהם כשאני עוסק במדע. לא רק במדע. למחרת אני עליתי למדע כי אני גם בא לשם בנקרים או בסוף היום וראיתי אותה ואמרתי לה שלום אך היא לא ענתה לי. עד היום היא לא מחליפה אתי מילה."

(ר' עמי 58 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020 שורות 4-17)

39. עוד העיד ד"ר [REDACTED] בחקירתו כי התובעת לא דיברה אתו מאז שנת 2008 (ר' עמי 61 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020 שורות 17-18).

40. אף ד"ר [REDACTED] הגדיר בעדותו את הישיבה מיום 2.7.08 כ"יקו השבר" במערכת היחסים בינו לבין התובעת, על אף שלא נכח בפגישה, כאשר לדבריו לאחר הישיבה נדרש ע"י ד"ר [REDACTED] לדאוג שתוצאות הניסוי שעמדו במחלוקת בפגישה תגענה לשטח. בעניין זה העיד ד"ר [REDACTED] "עשיתי את תפקידי וביקשתי את התוצאות ומרגע זה הפכתי להיות בלתי קיים מבחינתה. נותק הקשר" (ר' עמי 45 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020, שורות 15-22).

41. יוער, כי התובעת לא הגישה מסמכים רפואיים שיעידו כי אכן פנתה לטיפול רפואי לאחר הישיבה מיום 2.7.08 וכי גם בהחלטת אגף המשמעת של נציבות שירות המדינה בתלונתה (נספח ז' לסיכומי הנתבע) נכתב כי מדובר בגרסתה של התובעת אל מול גרסת הנוכחים האחרים בישיבה ואין אפשרות להכריע בין הגרסאות. עם זאת, מעדותה ומעדויות ד"ר כהן וד"ר [REDACTED], אשר שלושתם נכחו בישיבה מיום 2.7.2008 עולה כי בהחלט דובר בישיבה טעונה, במהלכה התנהלו חילופי דברים סוערים בין התובעת לד"ר [REDACTED] חיזוק לכך ניתן למצוא במסמך רפואי מיום 8.11.2011 מאת ד"ר [REDACTED], רופאה תעסוקתית במכון (נספח י"א לסיכומי

ב"ל [REDACTED]

הנתבע) בו מציינת הרופאה "לפני 3 שנים ארוע של התפרצות כעס כנגד ממונים בכירים, ערב יציאה לשבתון בארה"ב למשך שנתיים". על אף ששיבה זו אינה מצויה בגדר הפלוגתא שבפני, ובא כוחה של התובעת אף הבהיר זאת בדיון מיום 31.12.19 (ר' עמ' 11 לפרוטוקול הדיון מיום 31.12.19 שורות 21-23) יש בעדויות ובראיות לגביה כדי להצביע על הלך רוחה של התובעת ויחסיה עם הממונים עליה באותה תקופה.

42. כעסה הרב של התובעת ותחושותיה הקשות הן כלפי הממונים עליה במכון והן כלפי עובדים נוספים עולים בבירור אף מהתכתבויותיה הרבות שהחליפה עם מכריה בתקופת שהותה בשבתון בארה"ב (ר' נספח ה' לסיכומי הנתבע). להלן מספר דוגמאות בולטות העולות מן ההתכתבויות השונות:

- במייל ששלחה התובעת ביום 14.8.08 לארו בר-חיים (נספח ה1 לסיכומי הנתבע) כתבה כי "אני בטוחה שאביגדור וברוך יודעים כמה קשה להסתדר בשבתון. הם בטח ידעו יותר טוב ממני לקראת איזה קשיים אני הולכת. ולמרות זאת הם לא היססו לרגע לעשות לי את כל המוות שרק אפשר לפני שעזבתי. תחשוב רק כמה רוע צריך בשביל זה".
- במייל מיום 23.9.2008 ששלחה התובעת לאיתן אלחנני (נספח ה2 לסיכומי הנתבע) כותבת התובעת "אני לעולם... לא אשכח ולא רוצה לשכוח את מה שקרה לי במכון. ואני רוצה לעשות עם זה משהו, רק עדיין לא יודעת מה".
- במייל ששלחה ביום 25.9.08 לארו בר חיים (נספח ה4 לסיכומי הנתבע) כותבת התובעת "אני לא שכחתי בכלל את מה שעשו לי, והכעס שלי לא נרגע למרות הזמן שעובר, להפך...".
- במייל מיום 25.10.2008 שכתבה התובעת ליצחק ענבר (נספח ה5 לסיכומי הנתבע) כתבה התובעת "היום חשבתי שוב על הפרויקט שלנו עם המוטיבולנטי. מזמן כבר לא חשבתי על זה, אבל הכעס שלי לא עבר. אני כל הזמן חושבת איך זה יכול להיות שאנחנו היינו ככ בסדר ועשינו את כל

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל [REDACTED]

העבודה, ובסוף אביגדור/אריה/עפר – היה להם ככ נוח להעביר את זה למישהו אחר, במקום לתת לנו לסיים את זה עד הסוף. קשה לי פשוט להבין את דרך המחשבה המפותלת הזו...".

• במייל מיום 11.1.2009 לגליה זיידה (נספח ה-19 לסיכומי הנתבע) כתבה התובעת "אני פשוט לא סובלת אף אחד במחלקה. גם הצורה שבה עזבתי מאוד הקצינה אצלי את הדברים. מצד אחד אני יודעת שאין לי מה לצפות מאנשים, מצד שני אני לא יכולה להפסיק לתעב אותם על הפסיביות השקטה שבה כולם התנהגו כשאני הרגשתי שירוצחים את שמי"....

• במייל מיום 8.3.09 לאיתן אלחנני (נספח ה-26 לסיכומי הנתבע) כותבת התובעת "אני חושבת שנעשה לי נזק עצום במכון: הכפישו את שמי... פגעו ישירות במחקר שלי, העליבו אותי, השפילו אותי, וגם שיחקו עם הכספים שמגיעים לי לקראת השבתון... הזמן שעובר, לא מכהה (טעות במקור, מ.ק) אצלי את הכאב, להפך, מרגע לרגע גדלה אצלי ההרגשה שמה שקרה איתי הוא לא רק בלתי נסלח, אלא על גבול הפלילי... אני די משוכנעת שאני עברתי התעללות מכוונת שהיא די חורגת מיחסי עובד-מעביד תקינים. לדעתי שניהם (ד"ר [REDACTED] וד"ר [REDACTED] מ.ק) איבדו לגמרי את האנושיות...".

• במייל מיום 12.7.2010 לארז בר חיים (נספח ה-34 לסיכומי הנתבע) כתבה התובעת "ברור שאין לי שום מושג מה אעשה כשאחזור. ראשית, אף אחד לא יגיד לי וגם יש נתק מוחלט ביני ובין חבריך היקרים (עפר אריה ואביגדור). אבל חוץ מזה לא נראה לי שגם הם בעצמם יודעים. לדעתי הם יחליטו מקסימום יום אחד לפני התאריך שאני מגיעה איפה לשים אותי. בשבילם זה כמו משחק, והם נהנים ממנו. זה שהקריירה וחיי האימום של מישהו תלויים בהחלטות השרירותיות שלהם – את מי זה מעניין. זה רק עושה אותם יותר שבעי רצון מעצמם...".

43. בסיכומי טען הנתבע כי מעיון בתכתובות אלה עולה כי התובעת לא פספסה אף הזדמנות להכפיש ולהשמיץ את הממונים עליה ואת חבריה לעבודה (ר' סי' 38-40

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל [REDACTED]

לסיכומי הנתבע). אכן, לא אחת נקטה התובעת בתכתובות הני"ל בלשון מזלזלת ובוטה בהתייחסה לאנשים אלו, אולם הדבר תומך במסקנה כי עבודתה במכון לא התנהלה על מי מנחות, אלא הייתה רצופה קשיים מקצועיים וחברתיים על רקע יחסיה עם הסביבה, שהיו טעונים כיוון שראתה עצמה כמי שנפגעה מהתנהלות אותם גורמים. זאת, כאמור, מבלי לדון בשאלה מי אחראי למצב שנוצר, שאלה החורגת, כפי שהבהרתי בתחילה, מגדר הפלוגתא בהליך שבפני.

44. יחסיה העכורים של התובעת עם סביבתה נמשכו גם לאחר שובה מהשבתון בארה"ב, אז שובצה לעבודה במחלקה אחרת - המחלקה למחלות זיהומיות תחת ד"ר [REDACTED], שהיה כפיף שלה טרם יציאתה לשבתון (ר' סיכום ישיבה מיום 1.9.10 בנספח ח' לסיכומי הנתבע וכן ר' עדות התובעת בעמ' 15 לפרוטוקול הדיון מיום 31.12.19, שורות 23-24). בחקירתו העיד ד"ר [REDACTED] לעניין שיבוצה של התובעת כי (הדגשות כאן ומכאן ואילך נוספו, מ.ק) -

"ש. לא היה מן הראוי שתחזיר אותו לתחום בו היא עבדה כל כך הרבה שנים מבחינה מקצועית?
ת. כל התהליך של השיבוץ הקדשתי לו הרבה מחשבה. כששקללתי את כל הפרמטרים. זה היה בלתי אפשרי להחזיר אותה על רקע בעיות פרסונליות שתחזור למחלקה זו.
ש. אלו בעיות. האם תוכל לפרט?
ת. ראשית היה נתק מוחלט בינה לבין האנשים האלה. אביגדור ועופר. שנית, אנחנו גם ידענו שבמהלך השבתון אורית בקשר עם חברים במחלקה גם בקבוצה של עופר והיא עושה כל הזמן דה לגיטימציה זה דבר שמתבטא בצורה ברורה במסמכים די מזעזעים של תכתובת שאורית מנהלת עם חברים לקבוצה ובו היא משמיצה בצורה בוטה את עופר אותי ואת כל חבריה למחלקה למעט מספר אנשים בודדים שבאותה עת היא חשבה שהם חבריה. כך שהיה לנו בסיס מוצק לדעת שעל רקע היחסים הבינאישיים אי אפשר להחזיר אותה אלא אם כן היה קורה משהו מצידה שבמהלך הישיבה של השיבוץ, אם הייתה אומרת שהשיבוץ לא הולם אבל זה לא נעשה והיה הליך שבו היא לא הביעה התנגדות לשיבוץ הזה. לא הייתה לי שום סיבה לחשוב שהחלטה לא נכונה. עקבתי אחרי תהליך הקליטה שלה וראש המחלקה אמר שהיא מאוד מרוצה והמחלקה היא מחלקה מצוינת ושמאוד נעים לה ונח שם."

(ר' עמ' 49 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020 שורות 20-33)

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל [REDACTED]

45. כמו כן, בניגוד לתקופה שלפני צאתה לשבתון, אז היה לתובעת משרד משלה, הרי שעם שובה למכון הוצבה התובעת בעמדת עבודה הממוקמת במעבדה פתוחה ובהמשך עברה לשבת בספרייה. לעניין תקופה זו העידה ד"ר [REDACTED]:

"ת. בעיניים שלי עבדתי במעבדה שהיא ישיבה, לרוב חוקרים לא יושבים במעבדה, זה היה בין 2011 ל-2013, מתישהו אחרי 2011. לא יכולה להתמקד. עשיתי שיתוף פעולה בפרויקט. היה לי פרויקט והיה במעבדה שהתובעת ישיבה נועם ארז יצאה מהחלקה הוא חוקר במחלקה והוא התעלם ממנה ובשיחות שהיו לי איתה אח"כ הבנתי שזה הדרך של כל החוקרים ועוזרי המחקר במחלקה למחלות זיהומיות להתעלם מנוכחותה לאורך זמן. באיזה שלב היא לא עמדה בזה והרעש היה בלתי נסבל. אני ראיתי שהיא עברה לספרייה.

ש. למעט ארז נועם היה עוד מישהו שראית באותה סיטואציה?

ת. היו עוד אנשים שיצאו והתעלמו.

ש. את הסקת שהם התעלמו?

ת. הם לא אמרו שלום, היא היתה מאוד מבודדת. שאלתי אם היא הולכת לשתות קפה בפינת הקפה אמרה שלא כי כולם קמים ויוצאים, היא הלכה לשבת במעבדה, דבר מוזר כי כולם מקבלים משרדים. גם אם יש מצב שחוקר יושב במעבדה זה לרוב שהוא היחידי שהוא עובד בה, או שהוא חוקר או שהוא כותב אבל לא כשעוד אנשים מסתובבים, זה לא מקובל במכון".

(ר' עמ' 24-23 לפרוטוקול הדיון מיום 12.5.2020, שורות 28-33, 1-8 בהתאמה).

46. יובהר, כי הדברים מובאים אך על מנת להדגיש את המתח הנפשי בו הייתה התובעת שרויה, ואין בכך כדי לקבוע כי שיבוצה מחדש או הושבתה של התובעת במעבדה היו בלתי מוצדקים או נועדו לפגוע בה בצורה כלשהי.

47. לא זו אף זו, כעולה מהראיות בתקופה זו (2011-2013) אירעו מספר מקרים בהם הגיעה התובעת למרפאת המכון עקב נפילות או אירועים רגשיים אחרים, כאשר להתרשמות הגורמים הרפואיים שטיפלו בה הדבר נבע מהמצוקה הרגשית בה הייתה שרויה.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל [REDACTED]

48. כך, במסמך מיום 8.11.2011 שנכתב ע"י ד"ר [REDACTED], רופאה תעסוקתית במכון, תואר אירוע מאותו בוקר במהלכו החליקה התובעת במחלקה ונקעה את קרסולה (רי נספח יא לסיכומי הנתבע). בעניין זה ציינה ד"ר [REDACTED] בין היתר –

"נקעה קרסול בדרכה למרפאה עקב מצוקה רגשית סוערת בעבודה... לפני 3 שנים ארוע של התפרצות כעס כנגד ממונים בכירים, ערב יציאה לשבתון בארה"ב למשך שנתיים. בחזרתה שובצה בעמדת עבודה שונה, שלא בהתאמה למקצועה ועיסוקה הקודם. משתדלת להשתלב, אך מתקשה להבליג ולהשלים עם השינוי במעמדה. מסתגרת, נמנעת מפגישה עם ממונים. עסוקה ב"אשמה", "עוול" ונסערת מהקושי שלה לתפקד תחת מצב של סערת רגשות. למעשה מרגישה כישלון והשפלה"

49. במסמך מיום 24.4.2012 תיארה ד"ר [REDACTED] בכתב ידה אירוע נוסף בו הגיעה התובעת למרפאה לאחר שזומנה לפגישה עם ד"ר [REDACTED] (רי נספח ב' לסיכומי התובעת):

"הגיעה למרפאה נסערת מאד, על סף בכי. זומנה לפגישה עבודה עם הממונה (אריה) שאינה יכולה לשאת את השהייה במחיצתו. עקב הסירוב להופיע לפגישה הרגישה מצוקה: פחד, חרדה, ואף חוויה של אירוע השפלה קודם (4 שנים). רוצה לעבוד אך לא תחת מרותו. דווח לכ"א – לדניאל על ארוע המצוקה. עזבה את המרפאה בהקלה, רגועה יותר וממתינה לשיחה בכ"א"

50. מאוחר יותר תיעדה ד"ר אלופי את האירוע מיום 24.4.2012 אף במסמך מוקלד בו כתבה בין היתר (רי נספח יב לסיכומי הנתבע):

"בעקבות פגישה מחייבת שהייתה צריכה להתקיים היום, עם הממונה, חוותה מצוקה קשה, תחושת POST TRAUMA – וסרבה להופיע. הפגישה בוטלה במחאה והעובדת נכנסה להתקף פחד"

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל [REDACTED]

וחרדה. ישנה בברור תחושת דחיה ופחד מהממונה. לא יכולה לשאת את מראה. לאחר שיחה ממושכת וליבון הרגשות חשה הקלה".

(לעניין מנהגה של ד"ר [REDACTED] לערוך תיעוד רפואי בכתב יד ולאחר מכן להעבירו להקלדה, ר' עדותה בעמ' 66 לפרוטוקול הדיון מיום 22.12.2020, שורות 22-26).

51. בנוסף, גבי הדס איינהורן, ששימשה כאחות במרפאת המכון, העידה מגוף ראשון אודות האירוע בו נפלה התובעת וציינה כי זו "הייתה בוכיה ונסערת" (ר' עמ' 21 לפרוטוקול הדיון מיום 12.5.2020, שורה 31).

52. ביום 20.5.2012 שלחה התובעת מכתב אל מנהל משאבי האנוש במכון (ר' נספח יג לסיכומי הנתבע), בו היא מציינת –

"לאחרונה זומנתי למספר ישיבות ע"י ראש שטח ביולוגיה. אין ביכולתי להגיע לישיבות אלו, מכיוון שעקב מסכת ההתעללויות וההשפלות הממושכת שעברתי במכון על לא עוול בכפי, אני לא מסוגלת מבחינה בריאותית לשבת באותו חדר עם האנשים שנטלו חלק פעיל במונשים הקשים שבוצעו נגדי"

53. לעניין זימונה של התובעת לישיבה מיום 24.4.2012, העיד ד"ר אורדנטליך:

"היא לא הגיעה לישיבה ואמרו לי שהיא לא מגיעה כי קבעה לעצמה דברים אחרים. אחר כך אמרו לי שהיא קבעה דברים במיקרוסקופ ואחרי זה גם אמרו לי שהיא לא מרגישה. בעקבות זה פניתי לעיינה ושאלתי אותה אם יש משהו שמונע ממנה להשתתף בדיונים והיא אמרה שלעניות דעתה אין שום בעיה. לא הצלחתי לקיים את הישיבה כי היה חסר נתונים. ביקשתי לקימה במועד אחר ואז התקבל מכתב מאורית שבו היא כותבת שהיא לא מסוגלת לישיבת בישיבות עם אנשים שאחראים על כל מיני התעללויות בה. זו פעם ראשונה בה הבנתי שאני מואשם בעניין של התעללות. אם ד"ר [REDACTED] הייתה מודעת לזה ולא יידעה אותי אז זו בעיה שלה כי יכול להיות שעשיתי דברים שלא הייתי אמור לעשות אבל היא לא הדריכה אותי אחרת. עד המכתב הזה לא ידעתי שום דבר"

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל [REDACTED]

(ר' עמי 51 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020, שורות 21-29)

54. מצבה הנפשי של התובעת, יחסיה עם הממונים עליה והמתח המתמשך בו הייתה שרויה עולים באופן ברור גם מהחלטת נציבות שירות המדינה בעניינה. אין חולק שהתובעת הגישה במהלך שנת 2012 תלונה נגד ד"ר [REDACTED] למשרד הביטחון, אשר הועברה לנציבות שירות המדינה. כעולה ממכתב ההחלטה על סגירת התיק מאת אגף המשמעת בנציבות מיום 23.7.2013, נושאי תלונתה של התובעת היו התנכלות מקצועית ואישית כלפיה מצדו של ד"ר [REDACTED] שהתבטאו, לטענתה, בלקיחת קרדיט בגין עבודות מדעיות שביצעה; הטלת מורא של ד"ר [REDACTED] על עובדי המכון שגרמה להם להתאים תוצאות של ניסויים מדעיים לרצונותיו ובקשותיו; התבטאויות לא ראויות כלפי התובעת מצדו של ד"ר [REDACTED]; טענות אודות ההתנהלות בישיבה מיום 2.7.2008 במשרדו של ד"ר [REDACTED] וטענות אודות עיכוב החתימה על אישור יציאתה של התובעת לשבתון. עוד נרשם במכתב כי בפגישה עם התובעת במשרדי אגף המשמעת בנציבות "ניתן היה להתרשם כי ד"ר [REDACTED] נסערת מאד ועברה תקופה לא קלה, אשר נתנה בה אותותיה".

55. בסיכום החלטה זו כותב עו"ד אסף [REDACTED], ממונה בכיר (משמעת) באגף המשמעת בנציבות כי על אף שלא נמצא בתיק החקירה כדי לבסס את החשדות אותן העלתה התובעת ביחס לד"ר [REDACTED] יש לפעול להסדרת יחסי עבודה תקינים בין התובעת למנהליה –

"עלה מתיק החקירה כי ד"ר שפרמן הרבה לצעוק ולדבר בבוטות כלפי עובדי המכון... בנוסף, הגם שלא ראוי היה שתעוכב החתימה על טופס הטיולים של ד"ר [REDACTED] עד לרגע האחרון, באופן שגרם לה למתח נפשי רב, הרי שלא מצאתי בדברים כדי הצדקה לנקיטת הליך משמעתי..."

יחד עם זאת, עולה מתיק החקירה כי מאז שובה של ד"ר [REDACTED] מהשבתון ארצה, היא הועברה לעבוד בקבוצת מחקר אחרת ואולם, לאור המצב הנפשי הקשה בו היא נמצאת, מצב הנובע הו מאירועים אישיים שעברה בשנים האחרונות והו מהתחששות הקשות אותן היא חווה, לטענתה, ביחס לד"ר שפרמן ויתר עובדי המכון, בפועל, ראש

ב"ל

התחום וראש השטח בו היא מועסקת כעת, אינם בקשר מולה וכפי שעולה מהודעתו של ד"ר [REDACTED], אין כל בקרה או ידיעה באשר לעבודה אותה היא מבצעת נכון להיום. בנסיבות אלו, יש מקום לפעול להסדרת יחסי העבודה בין ד"ר [REDACTED] לבין מנהליה על מנת לאפשר שגרת עבודה תקינה בהקדם האפשרי"

56. סיכום ביניים : מהמארג הראייתי שפורט בהרחבה לעיל עולה הרושם כי בשנים שקדמו לאירוע הנטען מיום 18.3.13 (אירוע הפטנט) מערכת יחסיה של התובעת עם הממונים עליה ועם חלק מעובדי המכון הייתה בעייתית וכי היא הייתה שרויה בעומס נפשי מתמשך. לאור מה שחוותה כהתעללות ועוול שנגרמו לה במסגרת העבודה. זאת, כאמור, מבלי להידרש לשאלה האם טענותיה לעניין זה היו מוצדקות. כעת אבחן האם ניתן לבדוד את אירוע הפטנט ולראות בו 'אירוע מיוחד' על רקע תקופה זו של מתח מתמשך בה הייתה נתונה התובעת.

האירוע מיום 18.3.13 – האם "אירוע מיוחד"?

57. כאמור, על מנת לסווג את האירוע כ"אירוע מיוחד" יש לבחון האם האירוע המדובר עלול לגרום, על פני הדברים, לדחק נפשי בכלל (התנאי האובייקטיבי) והאם הוא עשוי היה לגרום לדחק נפשי אצל המבוטח הספציפי (התנאי הסובייקטיבי) (ר' עניין פלוני לעיל). עוד יש לזכור כי האירוע אינו צריך להיות "חריג" אלא אירוע "מיוחד"; היוצא מגדר שגרת העבודה הרגילה".

58. כעולה מהעדויות שנשמעו בפני, התוצרים המופקים מעבודתו של חוקר/מדען במכון אינם תוצרים מעשיים בלבד (כגון תרכובות וחיסונים) אלא גם פרסומים מקצועיים ובתוך כך מאמרים מדעיים ופטנטים, שהם תוצר נדיר וחריג יותר.

59. היותו של פטנט תוצר יוקרתי בהשוואה למאמר, עולה במובחן מהוראות חוק הפטנטים, תשכ"ז-1967 (להלן: "חוק הפטנטים") הקובע כי "אמצאה כשירת פטנט" היא "אמצאה, בין שהיא מוצר ובין שהיא תהליך בכל תחום טכנולוגי, שהיא חדשה, מועילה, ניתנת לשימוש תעשייתי ויש בה התקדמות המצאתית" (סעיף 3 לחוק הפטנטים). "אמצאה חדשה" מוגדרת בחוק הפטנטים ככזו שלא נתפרסמה בפומבי, בין בישראל ובין מחוצה לה, והתקדמות המצאתית מוגדרת

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

~~ב"ל~~

כ"התקדמות שאינה נראית כענין המובן מאליו לבעל מקצוע ממוצע על סמך הידיעות שכבר נתפרסמו" (סעיפים 4-5 לחוק הפטנטים).

60. לאור ייחודו של פטנט והחדשנות שהוא מגלם בתוכו, מכיר חוק הפטנטים בקרדיט שיש ליתן לממציא. כך, קובע סעיף 39 לחוק הפטנטים כי "ממציא שעל אמצאתו נתבקש פטנט, או שאיריו, רשאים לדרוש כי יצוין שמו של הממציא בפירוט, בפנקס ובתעודת הפטנט...". לצד זאת מובהר כי ציון שם על גבי פטנט אינו מקנה בו זכויות כלשהן (רי סי' 43 לחוק הפטנטים).

61. לעניין ההבחנה בין פרסום פטנט למאמר העיד ד"ר כהן-

"פטנט במכון הביולוגי שייך למדינה. הוא לא שלי, אני לא אראה ממנו כלום ולא יצא לי ממנו כלום. למעשה פטנט הוא איזה שהוא ספיח של פרסום מדעי. מה שחשוב זה המאמר. פטנט זה אקסטרה, בשביל להגן שאם יצא מזה משהו, המדינה תקבל איזה שהוא תועלת מזה אבל אני כמדען לא אקבל מזה משהו. ש. ביה"ד: אז אין איזושהי ציפייה מצד מדענים במכון הביולוגי שאחרי מחקר שלהם הם יוכלו לרשום פטנט עליו, אלא יש ציפייה להכרה מדעית על העבודה המחקרית שנעשתה. ת. נכון מאוד. עם זאת, לפטנט יש חשיבות, שאם מישהו ירצה לקנות את זה אח"כ, המדינה תקבל כסף. דבר שני, אם אתה רוצה לעשות התקשרויות, אז יש פטנט וזה חשוב מבחינת שורה בקורות חיים של המדען".

(רי עמ' 41 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020, שורות 7-15).

62. אף ד"ר שפרמן התייחס לעניין זה והעיד כי הנוהג במכון הוא כי רישום פטנט אינו מקנה רווח כספי אלא קרדיט כ"ממציא" -

"ש. כמה פטנטים נרשמים במהלך חייו של מדען במכון?
ת. לא חושב שאוכל לענות. יש לעובדי מדינה יש בעיה עם תמריץ כי הם לא מקבלים על זה תמורה על רישום פטנט. יש עובדי מדינה שעשו להם החרגות מסוימות. במכון הביולוגי מאז ועד היום זה ככה שאין שום רווח

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל [REDACTED]

על זה. הפטנט רשום על המדינה אבל הממציאים השמות שלהם מופיעים. אי אפשר לשלוח פטנט המכון הביולוגי. הקרדיט רק הממציאים המעורבים ספצימית בהמצאה".

(ר' עמ' 55 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020, שורות 27-32).

63. ד"ר [REDACTED] אף העיד כי הקביעה מהי תרומה המצאתית לעניין הרישום בפטנטים נקבעת על פי כללים מסודרים (ר' עמ' 56 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020, שורות 6-13). עוד העיד לעניין החשיבות במתן קרדיט כי -

"ש. האם פגשת במכון חוקר/ מדען לאורך הקריירה שלא היה שבע רצון מכך שלא נרשם על מאמר או פטנט?
ת. זה לא על פטנטים כמו על מאמרים. זה לא דבר חריג. זה לא דבר יום יומי. הבעיות הן בעיות קרדיט. אני לא מכיר אנשים שחושבים שהיו צריכים להיות במאמר והם לא בו. אבל כן חשוב להם המיקום. בדרך כלל מקומות נחשבים מאוד במאמר זה ראשון. שני קצת פחות ואחר כך זה תלוי. ראש הקבוצה בדרך כלל בסוף, אבל לא בהכרח. אם אני מרצה על הדברים שנעשים במעבדה שלי אז אני יכול להיות ראשון או לא. העניין של הקרדיט מאוד חשוב כי הוא משפיע בדרך כלל כדי להיות מקודם אז שואלים מה הוא תרם. האחרון זה אחרון..."

(ר' עמ' 56 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020 שורות 14-21)

64. על כן, בהחלט יתכן כי אירוע במסגרתו מגלה חוקר כי שמו הושמט מרשימת הממציאים של הפטנט, שלשיטתו הייתה לו תרומה ניכרת לגביו – יחוש דחק נפשי ברמה מסוימת. בכך מתקיים, לשיטתי, התנאי האובייקטיבי להכרה באירוע כ"אירוע מיוחד".

65. כעת יש לבחון את התנאי הסובייקטיבי, קרי האם האירוע עשוי היה לגרום לדחק נפשי אצל התובעת. בעניין זה יש להדגיש כי השאלה העומדת בפני בהליך זה אינה האם טענתיה של התובעת כי שמה היה צריך להופיע על גבי הפטנט היו מוצדקות ונכונות או האם היא אכן תרמה תרומה בלעדית לפרויקט שעליו נרשם הפטנט.

ב"ל [REDACTED]

השאלה שבפני היא האם התובעת סברה מנקודת מבטה כי שמה צריך היה להופיע על הפטנט והאם גילוי העובדה כי זה נרשם על שמם של אחרים בסופו של יום עשוי היה לגרום לה ספציפית לדחק נפשי. לטעמי התשובה על שאלות אלה היא בחיוב.

66. בתצהירה העידה התובעת "ביום שגיליתי את בקשת הפטנט וראיתי כיצד עבודתי הופקעה ממני וחוללה (18.3.13) נכנסתי להלם, לשיתוק מוחלט מבלי יכולת לזוז ולעשות דבר, בתחושת מחנק נוראית שהגיע הקץ לקריירה שלי" (ר' ס' 23 לתצהירה). בסיכומיה ציינה התובעת כי כל חייה "השתנו לבלי הכר ברגע אחד ביום 18.3.2013, עת גילתה באופן אקראי לתדהמתה על פרסום פטנט, שנישל אותה מהקרדיט על עבודתה רבת השנים" (ס' 18 לסיכומיה). התובעת אף מגדירה אירוע זה כ"אירוע חד, מכונן, חריג וטראגי מבחינה אישית" (ר' ס' 4 לסיכומיה).

67. בחקירתה בפני חוקר המל"ל העידה התובעת לעניין האירוע מיום 18.3.2013:

"סוף מרץ תחילת אפריל 2013 עובד מהמחלקה שלי לשעבר דרור בר נתן אמר לי שיש פטנט שד"ר שפרמן המציא ושאני אבדוק מה זה, נתן לי מס' פטנט ונכנסתי לאתר של משרד המשפטים ואז ראיתי את כל הפרויקט שלי שאני עבדתי עליו כל השנים שהוא פרסם אותו שהוא עשה עם עוד שני אנשים ובאותו רגע זה היכה בי כי חשבתי שכל הנושא יסתדר ואני אחזור לעבוד על אותו פרויקט שלי ואסיים אותו ואפרסם אותו ופתאום רואה שהוא לקח את הפרויקט כאילו שלו. הם החרימו לי את המחשב והמחברות והיה להם את כל החומר שלי והם סכמו אותו כאילו הם עשו אותו. זה היה בחדר שלי בעבודה ואני חושבת שאיבדתי הכרה, הרגשתי ממש לא טוב, נשארתי עד סוף היום בחדר..."

(ר' מוצג מ/2 עמ' 3 שורות 77-84)

ובהמשך:

"ש. איך הרגשת באותו רגע שקראת הפטנט באפריל? ת. חטפתי הלם, אני הרגשתי כאב ראש חד ולא הרגשתי טוב, אני חושבת שהתעלפתי והפריחה הופיעה בהדרגה וכל שאר הסימפטומים האחרים."
(ר' מוצג מ/2 עמ' 5 שורות 126-127)

68. בעדותה בפני העידה התובעת:

"בבוקר אני הגעתי כרגיל לעבודה, זוכרת שעבדתי ובאיזה שהוא שלב מישהו התקשר אלי מהמכון – דרור בר נתן. איש מחשבים. הוא אמר לי ראית את הפטנט? אמרתי לו שלא. עבדתי אז במחלקה למח' זיהומיות. עבדתי בחדר שלי. הוא אמר לי הם הוציאו פטנט. הוא נתן לי את המספר ואני הלכתי. בגלל שבמכון יש רשת פנימית צריך ללכת לחדר אינטרנט והלכתי לשם יש שם 3 עמדות, חיפשתי את הפטנט והדפסתי אותו. לקחתי אותו לחדר. התחלתי לדפדף בו ואז ראיתי את התוצאות שלי בתוך הפטנט (התובעת בוכה). זה כאילו אותו פרויקט של העשר השנים הם שמו את זה ולא אוכל להסביר את הרוע. כאילו הכינו את זה בשתי דקות עבודה של עשר שנים".

(ר' עמ' 16 לפרוטוקול הדיון מיום 31.12.19, שורות 8-1)

69. בהמשך העידה התובעת כי העבודה שעליה התבסס לטענתה הפטנט עמדה לקראת

סיום וכי חשה שזו נלקחת ממנה –

"ש. בנקודה שעזבת את המחקר המחקר הסתיים?
 ת. היו המון המון תוצרים. כוונתי את זה ככה. במחשב שלי היו ארבעה טיוטות של מאמרים בכתיבה. רוב הפרויקטים היו לקראת סיום. גמורים אבל הכתיבה היא פרויקט.
 ש. הפרויקט הניסוי נגמר וכל מה שנשאר לך זה לכתוב את התוצרים?
 ת. כן. הפרויקט הזה שעבדתי עליו עשר שנים היה צריך עוד ניסוי אחד סופי טכני מאוד שאני היתי אמורה ללוות אותו. פקששו שם. זה קרס. הם נידרו (צ"ל 'מידרו', מ.ק) אותי מאותו רגע. זה לא הושלם.
 ש. אני חוזרת ליום שהתקשר דרור בר נתן. מה עשו עם העבודה הזאת?
 ת. השתילו אותה בתוך הפטנט. הם השתמשו בה בתוך הפטנט כהוכחה ליכולות.
 ש. הם גימדו את הפרויקט?
 ת. לא רק. הבנתי באותו רגע שזה הפרסום. הם ניכסו את זה לעצמם שזה נגמר. עד אותו רגע אני חושבת שלא תיארתי לעצמי שהם יפרסמו את הפרויקטים שלי? לא חשבתי שהם יהיו מסוגלים לעשות את זה. דבר ראשון מבחינת היכולת לא חשבתי שיש להם את המסוגלות. זה הוקרב מפרסום למשהו בתוך הפטנט".

ב"ל

(ר' עמ' 16 לפרוטוקול הדיון מיום 31.12.19, שורות 12-24)

ובהמשך:

**"ש. הטענה היא נגד המידור שלך?
ת. הפטנט הוא על העבודה שלי. אני ראיתי תוצר זה
נעלם. באותו רגע גם הבנתי שהצורה הזאת שהם חילקו
פתיתים של המחקר אז הם גמרו את זה".**

(ר' עמ' 17 לפרוטוקול הדיון מיום 31.12.19, שורות 3-5)

70. מעדותו של ד"ר כהן כי טרם יציאתה לשבתון העבירה אליו התובעת את כל מחברותיה והחומרים שהיו ברשותה על מנת שיוכל להמשיך את הפרויקט וכי אכן עשה בהן שימוש לצורך המשך המחקר (ר' עמ' 37 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020, עמ' 42 שורות 17-21). עוד העיד ד"ר כהן כי הפטנט מושא המחלוקת עוסק בנושא מחקרי וכי מדובר בנושא אשר עבדו עליו בקבוצה שהתובעת הובילה הרבה שנים בהיבטים שונים. כשנשאל מה הייתה תרומתה של התובעת להיבטים אלו, ענה ד"ר כהן כי "היו אספקטים שאודית הייתה בהחלט מעורבת זה נעשה בזמן שהיא הייתה מובילה" (ר' עמ' 38 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020 שורות 12-16).

71. עוד העיד ד"ר כהן כי הקבוצה הייתה מזוהה הן עם התובעת והן עם ד"ר שפרמן, שהוביל את הקבוצה במקביל לתובעת (ר' עמ' 40 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020, שורות 21-24). בנוסף העיד כי כחלק מאותם היבטים בהם עסק המחקר כולו, בשנת 2009 יצא פטנט נוסף קודם לפטנט מושא המחלוקת בתיק דנן, שתרומתה של התובעת הוכרה בו והיא קיבלה עליו קרדיט (שם, עמ' 38 שורות 17-18, עמ' 41 שורה 6, עמ' 42 שורות 5-11).

72. גם ד"ר [REDACTED] העיד בחקירתו הנגדית ביחס לתרומתה האפשרית של התובעת לפטנט –

**"ש. במהלך עבודתה נמצא גן בשם HTRA?
ת. כן.
ש. האם הוא אחד התוצרים הישירים של הפרויקט?"**

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל

ת. הפרויקט הזה שעסקנו בו הוא היה בו משהו די מהפכני. ניסינו ללכת, לא השיטה הרגילה אלא מנסים למצוא מתוך פול, זה נעשה על ידי ד"ר נעמי ועוד כמה. הגענו לרשימה של כך וכך מדדים. HTRA היה אחד מתוכם. היא לא הייתה מעורבת בהצעה הכללית הראשונית. הפטנט ב- 2009 זה על HTRA ושמה של התובעת מופיע שם. יש לא מעט מאמרים שיש עבודה על HTRA.

ש. הפטנט של 2011 קשור ל- HTRA
ת. כן."

(ר' עמ' 59 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020, שורות 22-31).

73. עוד העיד ד"ר שפרמן כי התובעת כתבה דו"חות התקדמות, נתנה הרצאות במסגרת תפקידה כמובילת פרויקט, סיכמה את ישיבות הצוות שלה, הכשירה חלק מהעובדים וכי היו לה גם משימות אישיות בפרויקט (ר' עמ' 60 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020). עוד העיד כי לאחר צאתה של התובעת לשבתון נעשה שימוש בחומרים והמחברות שהשאירה התובעת לצורך המשך המחקר (שם, עמ' 62, שורות 9-13).

74. בנוסף נשאל ד"ר שפרמן האם הפטנט התבסס על עבודת המחקר שביצעה התובעת, וכך העיד:

"ש. נכון שהפטנט של 2011 יושב בבסיסו או בחלקו על עבודת המחקר שאורית בצעה?
ת. הפטנט יכול להיות רק על ההמצאה ולא סיכום של רוייו. עובדה שהייתה פריצת דרך בשנתיים שלא הייתה ועל כן הוצאנו את הפטנט. זה שעבדנו על ה- HTRA הרבה שנים זה לא שייך לעניין".

(ר' עמ' 61 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020, שורות 11-14)

75. לאחר בחינת העדויות, שוכנעתי כי ממכלול הנסיבות עולה כי מתמלא התנאי הסובייקטיבי לפיו האירוע עשוי היה לגרום לדחק נפשי אצל התובעת. בתוך כך נתתי דעתי לעובדה כי על פי העדויות התובעת נחשבה למדענית בולטת במכון, העובדה שהחומרים והמחברות שהשאירה התובעת שימשו לצורך המשך המחקר לאחר צאתה לשבתון, העובדה כי התובעת שימשה כמובילת קבוצה נחשבת במכון

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל: [REDACTED]

ר' עדותו של מר דרור בן נתן בעמ' 25 לפרוטוקול הדיון מיום 12.5.2020, שורות 21-15) והעובדה כי ברקע הייתה קיימת גם תחושתה של התובעת כי ד"ר [REDACTED] הרבה לקחת ממנה קרדיט על עבודות מדעיות שונות שהתבססו על מחקרים שבהם היא הייתה היוזמת, ההוגה והמבצעת, כפי שבא לידי ביטוי בתלונתה לנציבות שירות המדינה (ר' נספח ז' לסיכומי הנתבע).

76. עוד נתתי דעתי לעובדה כי הפטנט העומד בבסיס המחלוקת עסק בהיבט נוסף של המחקר עליו עבדה התובעת והעובדה כי שמה כבר הופיע על פטנט קודם שעסק בהיבט אחר של המחקר, כך שייתכן כי בעינייה לא ניתן היה להפריד בין השניים.

77. הן ד"ר [REDACTED] ד"ר [REDACTED] סברו כי התובעת לא נושלה מזכויותיה בפטנט. ד"ר כהן טען בעדותו כי "התובעת קיבלה את כל הקרדיט הראוי ולא הוסרה משום דבר" (ר' עמ' 43 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020, שורה 4). ד"ר [REDACTED] העיד כי "על ההמצאה שעליה ניתן הפטנט לא הייתה לה תרומה משמעותית בכלל" (שם, עמ' 61 שורה 24) וכי "לפטנט יש התייחסות לפרסומים קודמים, יש 12 שמתייחסים למכון ו-10 מהם מופיעה התובעת. ב-50 אחוז מההפניות היא ראשונה וביתר היא השנייה. מה שפורסם אי אפשר לעשות עליו פטנט אבל יש לה שם קרדיט יפה" (שם, עמ' 62, שורות 1-3).

78. עם זאת, כפי שהודגש לעיל, השאלה הניצבת בפני בהליך זה אינה האם ציפייתה של התובעת כי שמה ירשם על הפטנט הייתה מוצדקת או האם מבחינה אובייקטיבית היא אכן תרמה תרומה המצאתית כלשהי להיבט בו עסק הפטנט. לטעמי, די בקביעה כי ציפייה כאמור הייתה קיימת אצל התובעת וכי זו לא נוצרה אצלה "בחלל ריק" אלא התבססה על אדנים יציבים, כפי שפירטתי בהרחבה, על מנת לקבוע כי לא מן הנמנע שהאירוע בו גילתה התובעת כי שמה לא הופיע על הפטנט אכן היה עשוי לגרום לה לדחק נפשי באופן הממלא את התנאי הסובייקטיבי הדרוש לצורך הכרה באירוע כ"אירוע מיוחד".

79. חיזוק למסקנה זו ניתן למצוא בעדותו של מר דרור בן נתן, אשר פנש לדבריו בתובעת לאחר גילוי פרסום הפטנט. וכך העיד:

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל [REDACTED]

"אני זוכר את סערת הרוחות של התובעת, אני לא זוכר את היום המדויק, אני זוכר את הסיטואציה וגם סיטואציה נוספת שישבתי איתה במחשב שלי כדי לוודא שמה שנאמר לה זה נכון, היא הייתה מאד נסערת. כמו מישהו שבשרו לו בשורה מרה מאוד ותופס את הראש והוא לא בשלב של לעכל מה העניין. זו הייתה חוויה של אובדן...."

(ר' עמ' 26 לפרוטוקול הדיון מיום 12.5.2020, שורות 8-11)

80. חיזוק נוסף לסערה בה הייתה נתונה התובעת על רקע המחקר שעמד ברקע לפטנט מושא המחלוקת עולה מהתכתבות של התובעת עם ד"ר [REDACTED] קיטלרו מיום 21.2.2011 שעסקה במאמר שמקביל לפטנט. על פי עדותו של ד"ר [REDACTED] – "היה ויכוח על מקומות במאמר ואורית עצמה כתבה מכתב לד"ר [REDACTED] שהוא זה שהוביל את כתיבת המאמר, ואמרה לו – אני לא רוצה להיות במאמר הזה, אני לא רוצה שיהיה את השם שלי, אני לא רוצה לדעת שום דבר על המשך של זה. זה היה לפני הגשת הפטנט" (ר' עמ' 41 לפרוטוקול הדיון מיום 21.7.2020, שורות 16-19). לטענת הנתבע, מהתכתבות זו עולה כי "התובעת ידעה גם ידעה על המאמר/מחקר, הביעה את מורת רוחה על כך שחברה לעבודה "ניזון מהפרויקט שלה וויתרה על להיות ברשימת הכותבים" (ר' ס' 15 לסיכומי הנתבע). עם זאת, לטעמי לא ניתן ללמוד מכך כי התובעת ידעה או הסכימה ששמה יושמט מהפטנט או שהיה בכך כדי להפחית את עוצמת סערת הנפש שחוותה עם הגילוי, כאשר מהתכתבות זו עולה בבירור תחושתה של התובעת אודות עוול שנעשה לה בהקשר לפרויקט ולמאמר.

81. גרסתה של התובעת אודות האירוע שקרה לה ביום 18.3.13 נתמכת אף במסמכים הרפואיים ממועדים סמוכים לאירוע. בגרסתה בפני חוקר המל"ל סיפרה התובעת, לאחר שתיארה את שאירע לה בהקשר לגילוי הפטנט: "באותו זמן החלה לי פריחה בפה, הכאב התפשט לכל הפה והגרון" (נ/2, עמ' 3 שורה 84). ואכן, במסמך ביקור של התובעת אצל רופאת המשפחה, ד"ר ברטור-נבות אורית, מיום 21.3.2013 כתבה הרופאה: "3 ימים, הרגשת מחלה, כאב ראש, חוסר טעם נפיחות בפה כאב שפתיים משמאל. פה כמו רדום...".

82. במסמך ביקור נוסף מיום 7.4.2013, כשלושה שבועות לאחר האירוע הנטען, כתבה רופאת המשפחה בין היתר (ר' נספח ט"ו לסיכומי הנתבע):

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל

"בבירור הצריבה בפה הגיעה לפה ולסת ירושלים. עדיין ללא מכתב, נאמר לה שמחלה אוטואימונית, קשור לסטרס ובקשו בדיקות. קבלה שטיפות פה שגרמו הרגשה פחות טובה. לקח 3 שבועות עד שעבר. גם החמרה של הפריחה בפנים".

עוד מציינת הרופאה:

"בעבודה אין שום תמיכה. כולם רואים בה מערערת המצב במקום העבודה. הפריחה בפה התחילה לאחר שראתה שהוצא פטנט על עבודה שלה ללא ששתפו אותה. הרגישה כמו זץ כמוח כשראתה ובחדר האוכל כבר לא היה טעם לאוכל. לא מרגישה לחוצה, או עצבנית, אבל הגוף מדבר..."

83. התובעת אף פנתה לרופאה התעסוקתית במכון, ד"ר [REDACTED]. אשר במסמך מיום 18.4.2013 (צורף לסיכומי התובעת) שאין חולק כי הוא נכתב בכתב ידה כתבה, בין היתר:

"לערך בחודש מרץ התחילה אי נוחות בפה-בריריות. לפני פסח (כשבועיים אח"כ) התפרצות של פריחה לבנה בפה ליד זווית הפה, השפתיים...
בינתיים קצת השתפר... כאב בבליעה, לא אכלה ולא שתתה...
אוטואימוני! לחץ! מייחסת ללחץ נפשי. נמצאת בלחץ עקב מתן עדות בנציבות. תלונה נגד ממונים וגם נעדרה מהעבודה... נעדרה מהעבודה 24.3.13 וחזרה אתמול 17.4.2013... טוענת לאובדן קריירה אישית. אובדן זכויות יוצרים... מתארת אירוע חד – כאשר פתחה דוא"ל ומצאה כי הגישו בקשת פטנט בהשמטת שמה"

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל

84. לצד תיאור זה כתבה ד"ר [REDACTED] "18.3.2013 תאונת עבודה". בהמשך העבירה ד"ר אלופי את המסמך מיום 18.4.13 להקלדה וכתבה, בין היתר (מסמך מצוי בתיקה האישי של התובעת שהוגש בהליך):

"מתארת ארוע חד ביום 18.3.2013 כאשר פתחה דוא"ל ומצאה כי הגישו בקשת פטנט בחשמת שמה, הוכחה בהלם וחשה ברע מיידית. באותו ערב התפרצה המחלה במלואה..."

85. כשנשאלה על כך בחקירתה העידה ד"ר אלופי:

"ש. מציג בפנייך מסמך בכתב ידך שמופיע עליו 2 תאריכים, 20/4/12 ו 18/3/13 ?
ת. אני רואה 18/3/13, היא באה יזום מצידה, לא זימון לבדיקה תקופתית והיא סיפרה פה סיפור על מחלה שנמשכת מס' חודשים אבל שבערך מחודש לפני כן ב 24/3 היא נעדרה מהעבודה וחזרה רק אתמול ולכן נכנסת היום, נעדרה מ 24/3 וחזרה ב 17 לחודש.
ש. את מציינת ב 18/3/13 תאונת עבודה, את יכולה להסביר מה את מתארת?
ת. היא סיפרה שבתאריך הזה... קודם כל היא נעדרה מהעבודה בגלל תופעות גופניות, זיהום ברגל, בבוהן. עוד איזושהי פריחה, תקופה של שלשולים. באה שלושה שבועות אח"כ וטוענת שזה קרה באותו ערב והחמיר עקב אירוע שהיה בעבודה ב 18/3 שהיא ראתה שפתחו לה את המייל. כתבתי "מתארת אירוע חד כאשר פתחה את הדוא"ל ... " מקריאה... כתבתי בצד תאונת עבודה אירוע חד ומאז היא נעדרה עד שהיא באה למרפאה כחודש אחר כך".
(ר' עמ' 66 לפרוטוקול הדיון מיום 22.12.2020, שורות 12-21)

86. בהמשך העידה ד"ר [REDACTED]:

"ש. מציג לך את אותו מסמך שהוקלד על ידך מ 18/4/13 שמתאר את המסמך בכתב ידך, תעייני בו. נכון שאת מתארת שוב אירוע ספציפי חריג ב 18/3/13?
ת. נכון.
ש. שאת בודקת את אורית לאורך השנה הזאתי, האם היו באבחנות שלך עוד אירועים שקראת להם תאונות עבודה?

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 16-11-35866

ת. לא".

(ר' עמ' 66 לפרוטוקול הדיון מיום 22.12.2020, שורות 27-32)

ובהמשך:

"ש. האם ניתן לומר שמ 18/3/13 אורית הפסיקה לתפקד ובעצם לא חזרה לעבודתה באופן רציף?
ת. כן. הבאת לי את כל הצילומים אני חושבת שחלק חסר.
כן.
ש. ממה שאת יודעת, איך אורית תפקדה עד אותו אירוע חד שקראת לו?
ת. אני לא יודעת איך היא תפקדה, אני יודעת שהיא לא הייתה במרפאה לבקש חופשות מחלה. אני רוצה לדייק, זה לא שהיו מחלות במשך השנים והתקופות, אלה היו דברים שלא הייתי צריכה להתערב מבחינת רופאה תעסוקתית. לא כל דבר מדאיג את הרופא התעסוקתי האם הבן אדם יכול להמשיך בעבודה או לא".

(ר' עמ' 67 לפרוטוקול הדיון מיום 22.12.2020, שורות 12-19)

87. דברים אלה של די"ר אלופי, שנתמכים כאמור במסמכים אותם ערכה בזמן אמת, תומכים במסקנה כי לתובעת אירע אירוע כלשהו בחודש מרץ 2013 שהיה שונה ביחס למערכת המתמשכת של קושי תעסוקתי קיים ברור, שאיני מקלה בו ראש, בו הייתה התובעת נתונה.

88. שוכנעתי ממכלול הראיות והעדויות שהובאו בפני כי התובעת הייתה נתונה זמן רב תחת מתח נפשי מתמשך, שנבע מתחושותיה הקשות כלפי הממונים עליה ועמיתיה במקום העבודה נוכח מה שחוותה כעוול ואי צדק שנעשה כלפיה. בתוך תקופה זו, הוכח בפני כי ביום 18.3.13 אירע לתובעת אירוע מיוחד אשר עונה על התנאים שהותוו בפסיקה לצורך הכרה בו ככזה.

89. ערה אני לעובדה כי התובעת לא ציינה בטופס תביעתה למל"ל תאריך פגיעה ספציפי וכי גם לאחר האירוע המדובר המשיכה התובעת לסבול מקשיים ובהמשך אף פרשה מעבודתה. עם זאת, מקום בו קבעתי כי ניתן לבודד את האירוע מיום 18.3.13 על פני התקופה הקשה שעברה על התובעת, ומקום בו הוסכם על הצדדים כי הפלוגתא בהליך תתמקד באותו אירוע מיום 18.3.13 – אין לטעמי ליחס לכך

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל

נפקות. בהקשר זה יש להזכיר כי על פי הפסיקה בעניין פלוני, מקום בו קיים ספק באשר לחריגותו של האירוע יש לבחור בנתיב המוביל למינוי מומחה רפואי חלף דחיית התביעה על סיפה:

"נוכח ההכרה במגבלותיה של יכולת ההערכה הראשונית הנוגעת למידת החריגות או הייחוד של האירוע, בהיבט האובייקטיבי והסובייקטיבי כאחד, ונוכח ההכרה בכך שיכול ובמקרים מסויימים יתעורר קושי להעריך, ללא סיוע של מומחה רפואי, האם האירוע המדובר עלול לגרום, על פני הדברים, לדחק נפשי בכלל (התנאי האובייקטיבי) ו/או האם הוא עשוי היה לגרום לדחק נפשי אצל המבוטח הספציפי (התנאי הסובייקטיבי) או כיצד יש לשקלל בין השניים - הרי שיש ללכת בנתיב שהותווה זה מכבר במקום בו מקנן ספק או קושי באשר לסווג האירוע. נתיב המוביל למינוי מומחה רפואי, חלף הדחיה של התביעה על סיפה, בנסיבות של ספק בדבר "חריגות" או "ייחוד" האירוע".

סוף דבר

90. על יסוד כל האמור, הגעתי למסקנה כי יש להכיר באירוע מיום 18.3.13 כיאירוע מיוחד היוצא מגדר שגרת העבודה הרגילה של התובעת.

91. נוכח החלטה זו, יודיע הנתבע עד ליום 18.5.2021 האם הוא מסכים לקבלת התביעה או שהוא עומד על מינוי מומחה בשאלת קיומו של קשר סיבתי בין האירוע לנזקים מהם סובלת התובעת.

92. עיון בהתאם.

ניתנה היום, כ' אייר תשפ"א, (02 מאי 2021), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.

מירב קליימן, שופטת

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל [REDACTED]